

GÖTA HOVRÄTT
Avdelning 3
Rotel 35

DOM
2019-11-26
Jönköping

Mål nr
T 3391-18

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Kalmar tingsrätts dom 2018-11-07 i mål T 2221-16, se bilaga A

PARTER

Klagande

Tommy Rosén, 19571205-2959
Lilla Oxebo 6
594 91 Gamleby

Ombud: jur.kand. Ingemar Jeanlo
Juristfirman Winblad & Jeanlo AB
Seglarvägen 6
593 44 Västervik

Motpart

Ulf Probeus, 19461130-2995
Lavendelvägen 6
227 38 Lund

Ombud: biträdande juristen Erik Jagbrant
Foyen Advokatfirma KB
Södergatan 22
211 34 Malmö

SAKEN

Skadestånd

HOVRÄTTENS DOMSLUT

Hovrätten ändrar tingsrättens domslut i huvudsaken på så sätt att hovrätten bestämmer det belopp som Tommy Rosén ska betala i skadestånd till Ulf Probeus till 80 000 kr jämte ränta enligt 6 § räntelagen (1975:635) från den 9 februari 2013 till dess betalning sker.

Hovrätten ändrar tingsrättens domslut även i fråga om rättegångskostnader och beslutar att vardera parten ska bära sina rättegångskostnader vid tingsrätten.

Dok.Id 306872

Postadress
Box 2223
550 02 Jönköping

Besöksadress
Hovrättsgränd 4

Telefon
036-15 69 00
E-post: gota.hovratt@dom.se
www.gotahovratt.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00–16:00

Parterna ska stå sina egna rättegångskostnader i hovrätten.

YRKANDEN I HOVRÄTTEN

Tommy Rosén har yrkat att hovrätten ska lämna Ulf Probeus talan utan bifall; i andra hand att skadeståndsbeloppet väsentligen ska sättas ned. Han har även yrkat att Ulf Probeus ska ersätta hans rättegångskostnader vid tingsrätten.

Ulf Probeus har motsatt sig att tingsrättens dom ändras.

Parterna har yrkat ersättning för sina rättegångskostnader i hovrätten.

HOVRÄTTENS DOMSKÄL

Parterna har åberopat samma omständigheter och bevisning som vid tingsrätten.

Hovrätten har tagit del av den skriftliga och muntliga bevisning som lades fram vid tingsrätten. Ljud- och bildupptagningarna från förhören vid tingsrätten har spelats upp.

Hovrättens bedömning

Hade Tommy Rosén Ulf Probeus uppdrag att gallra träd på fastigheten?

Tommy Rosén har gjort gällande att det har funnits en överenskommelse mellan honom och Ulf Probeus som innebar att Tommy Rosén hade rätt att gallra bort träd på Ulf Probeus fastighet. Precis som tingsrätten angett är det Tommy Rosén som har bevisbördan för påståendet. Hovrätten anser, på de av tingsrätten redovisade skälen, att Tommy Rosén inte har visat att det funnits en sådan överenskommelse mellan honom och Ulf Probeus.

Vid bedömningen om Tommy Rosén har agerat vårdslöst gör hovrätten följande överväganden. Av utredningen har framgått att Tommy Rosén fick Ulf Probeus telefonnummer när de pratades vid i september 2011. I mars 2012 lät Tommy Rosén gallra bort tolv träd på Ulf Probeus fastighet. För att utföra gallringen anlät Tommy Rosén en person vid namn Marcus Augustini. Tommy Rosén kontrollerade inte vid

något tillfälle med Ulf Probeus om han verkligen hade uppdraget att gallra träd på fastigheten trots att han hade både möjlighet och tid att göra det. Genom sitt agerande anser hovrätten att Tommy Rosén varit medvetet oaktsam. Tommy Rosén har invänt att han enbart låtit gallra bort åtta träd på fastigheten och att han inte kan bära ansvaret för de ytterligare träd som avverkats. Hovrätten anser att Tommy Rosén, genom att anlita en person för att gallra träd på Ulf Probeus fastighet, bär ansvaret för i vart fall de tio träd som avverkats nere vid sjön. De två träd som stod på gränsen mellan Ulf Probeus och Per Arne Klingstedts fastigheter trodde Tommy Rosén tillhörde Per Arne Klingstedt. Det saknas anledning ifrågasätta denna uppgift. Eftersom Per Arne Klingstedt var ute på fastigheten i samband med avverkningen och gav sitt samtycke till fällningen av de två träd som stod på fastighetsgränsen anser hovrätten att Tommy Rosén hade begränsade möjligheter att inse risken för att agerandet orsakade skada. Hans handlande i förhållande till dessa två träd ska därför inte medföra skadeståndsskyldighet.

Sammantaget delar alltså hovrätten tingsrättens bedömning att Tommy Rosén varit medvetet oaktsam vid avverkningen av tio träd på Ulf Probeus fastighet. Tommy Rosén har genom sin vårdslöshet vållat Ulf Probeus sakskada och han ska ersätta Ulf Probeus för denna skada.

Hur skadeståndet ska beräknas?

Skadeståndets funktion som restitution tar primärt sikte på ett återställande utifrån ett ekonomiskt perspektiv, inte till att den skadelidande ska försättas i samma faktiska läge som före skadan. Behovet av prevention tillgodoses i detta sammanhang i första hand genom förekomsten av straffrättsliga regler.

Högsta domstolen har i rättsfallet NJA 2015 s. 199 uttalat hur skadeståndet ska beräknas när träd avverkats olovligen. Skadeståndets beräkning ska i första hand göras med ledning av återanskaffningskostnaden. Detta förutsätter emellertid att de avverkade träden är möjliga att ersätta. För att det ska anses möjligt att ersätta avverkade träd krävs att likvärdiga träd kan anskaffas. Värderingen av skador på växande träd kommer i hög grad att bli beroende av förhållandena i det specifika fallet. Det blir aktuellt att tala om ersättningsträd främst när de skadade träden är planterade, kanske i syfte att pryda

fastigheten och förhöja platsens skönhet eller för att avskärma fastigheten från omgivningen. Normalt krävs att det är fråga om skada på relativt unga träd, så att plantor av ungefär samma storlek kan skaffas. Det ter sig betydligt svårare att anskaffa träd för att ersätta självsådda träd som utvecklats naturligt under lång tid. I sådana fall framstår det inte som praktiskt genomförbart att skaffa träd som i egentlig mening är likvärdiga med de avverkade.

Hovrätten konstaterar att de nu aktuella träden har varit både planterade och självsådda. Det har rört sig om träd som utvecklats naturligt under lång tid och de får anses unika. Enligt hovrätten tillhör de den kategori av träd som inte kan ersättas med likvärdiga träd och därmed kan heller inte återanskaffningskostnaden ligga till grund för skadeståndsberäkningen.

Högsta domstolen har i ovan nämnda rättsfall angett att om det saknas förutsättningar för att beräkna ersättningen med ledning av återanskaffningskostnaden så får skadeståndsberäkningen i stället grundas på det minskade försäljningsvärde, vilket i normal fallet får beräknas på grundval av fastighetens, inte trädens, minskade värde. I fall då fastighetens värdeminskning blir förhållandevis liten eller ingen alls finns det, för att undvika materiellt otillfredsställande resultat, utrymme för uppskattning av skadan efter skälighet. Skälighetsbedömningen ska göras på objektiva grunder och med utgångspunkt i vad som allmänt sett kan antas påverka fastighetsvärdet i ett särskilt fall.

I nu aktuellt mål har två fastighetsmäklare hörts. Båda har uppgett att fastighetens värde har ökat i och med avverkningen, eftersom fastigheten fått mer sjöutsikt. Mäklarnas uppgifter om en värdeökning på fastigheten måste enligt hovrätten värderas med försiktighet eftersom de besökte fastigheten under april respektive maj 2017, alltså drygt fem år efter det att trädavverkningen ägde rum. Till detta kommer den allmänna osäkerhet som är förenad med den här typen av marknadsvärderingar. Även om deras uppgifter talar för att fastigheten inte har minskat i värde menar hovrätten med hänsyn till det anförda, att det inte går att dra någon säker slutsats om i vilken mån fastigheten har ökat i värde. Vid dessa förhållanden, då värdeminskning blir förhållandevis liten eller ingen alls, ska därför skadeståndet bestämmas efter skälighet för att undvika ett materiellt otillfredsställande resultat.

Hovrätten gör i sin skälighetsbedömning följande överväganden. Av i målet åberopade fotografier framgår att fastighetens utseende förändrats mycket efter avverkningen av de tio träd som stod mellan sjön och Ulf Probeus bostadshus. Det kan antas att träden till viss del skyddade mot insyn på fastigheten och de måste även ha gett viss skugga under varma dagar. Vid en samlad bedömning finner hovrätten att skadeståndet skäligen ska bestämmas till 80 000 kr. I detta belopp ingår även trädens vedvärde och kostnader för återställande av markskador. I enlighet med vad tingsrätten har angett ska ränta på beloppet utgå från den 9 februari 2013.

Rättegångskostnader

Ulf Probeus har vunnit framgång i frågan om Tommy Rosén varit skadeståndsskyldig eller inte. En del av processen har rört frågan om vilken metod som ska användas vid beräkningen av skadeståndet. Även om Ulf Probeus nu tillerkänns visst skadestånd är beloppet lägre jämfört med vad han erhöll vid tingsrätten. Vid en samlad bedömning av vad som förevarit i målet finner hovrätten att vardera parten ska stå sina egna rättegångskostnader vid såväl tingsrätten som i hovrätten.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B

Överklagande senast den 27 december 2019.

I avgörandet har hovrättslagmannen Charlotta Riberdahl, hovrättsrådet Cathérine Beckström Gustafsson (referent) samt tf. hovrättsassessorerna Emma Widman och Sebastian Lindroth deltagit.

Hovrätten är enig.

KALMAR TINGSRÄTT
Avdelning 2

DOM
2018-11-07
Meddelad i
Kalmar

Mål nr
T 2221-16

PARTER

Kärande
ULF Göran Christer Probeus, 19461130-2995
Lavendelvägen 6
227 38 Lund

Ombud: Advokat Lars Lindebratt
Foyen Advokatfirma KB
Södergatan 22
211 34 Malmö

Svarande
Lars TOMMY Rosén, 19571205-2959
Lilla Oxebo 6
594 91 Gamleby

Ombud: Ingemar Jeanlo
c/o Juristfirman Winblad & Jeanlo AB
Seglarvägen 6
593 44 Västervik

DOMSLUT

Tingsrätten förpliktar Tommy Rosén att till Ulf Probeus betala 180 000 kr jämte ränta enligt 6 § räntelagen från den 9 februari 2013 till dess betalning sker.

Tommy Rosén skall ersätta Ulf Probeus för hans rättegångskostnader med 242 325 kr, varav 189 283 kr för arvode till ombuden jämte ränta enligt 6 § räntelagen från denna dag till dess betalning sker.

Tommy Rosén ska stå sina egna kostnader i målet.

Dok.Id 512494

Postadress Box 613 391 26 Kalmar	Besöksadress Smålandsgatan 28	Telefon 0480-47 78 68 E-post: kalmartingsratt.team2@dom.se www.kalmartingsratt.se	Telefax 0480-226 77	Expeditionstid måndag – fredag 08:00–16:00
---	---	--	-------------------------------	---

BAKGRUND

Ulf Probeus är sedan 1994 lagfaren ägare till fastigheten Västervik Oxebo 2:5. Fastigheten på 1 355 kvm, gränsar till en insjö och är bebyggd med ett fritidshus och en förrådsbyggnad. Tomten är anlagd som en naturtomt med tidigare 26 uppväxta träd varav merparten mellan byggnaderna och strandlinjen. Träden var både planterade och självsådda och hade sparats och vårdats av Ulf Probeus far, som tidigare varit ägare till fastigheten och som uppfört byggnaderna på fastigheten. Nya självsådda skott avlägsnades årligen. Tommy Roséns hustru Paula Rosén är sedan 2009 ägare till grannfastigheten Västervik Oxebo 2:2. Makarna Roséns fastighet ligger öster om Ulf Probeus fastighet. Tommy Rosén lät våren 2012 genom Marcus Augustini ta ner 12 träd på Ulf Probeus fastighet. Tio av träden stod mellan strandlinjen och byggnaderna medan en ek och en björk stod i gränsen upp mot en väg belägen på stamfastigheten som ägdes av Per Arne Klingstedt.

Den 24 september 2011 kontaktade Tommy Rosén Ulf Probeus för att diskutera nedtagning av två tallar som stod nära gränsen till Tommy Roséns fastighet och som skulle kunna träffa Tommy Roséns bostadshus om de blåste omkull. Vad som sades vid samtalet råder det delade meningar om. I mars 2012 anlätade Tommy Rosén Marcus Augustini för att ta ned ett antal träd på Ulf Probeus fastighet. När Ulf Probeus den 20 juni 2012 kom till sin fastighet för att fira midsommar konstaterade Ulf Probeus att 12 träd på fastigheten avverkats, varav sex ekar, två björkar, två tallar, en ask och en asp. Inget av träden var yngre än 20 år och stamdiametern varierade mellan 26 och 61 cm. Den 21 juni 2012 polisanmälde Ulf Probeus skadegörelsen och den 22 juni 2012 kom Tommy Rosén över till Ulf Probeus och begärde ersättning med 2 000 kr för avverkningen vilket Ulf Probeus vägrade betala.

YRKANDEN OCH INSTÄLLNING

Ulf Probeus har yrkat att Tommy Rosén ska förpliktas ersätta honom med sammanlagt 230 000 kr, varav 200 000 kr för de nedtagna träden, 20 000 kr för trädens uppskattade vedvärde och 10 000 kr för återställande av uppkomna markskador jämte ränta enligt 6 § räntelagen, i första hand från den 9 februari 2013 eftersom Tommy Rosén en månad tidigare fått del av ett kravbrev för uppkomna skador, och i andra hand, från dagen för delgivning av stämning den 29 juli 2016 till dess betalning sker.

Tommy Rosén har bestritt Ulf Probeus yrkanden och förklarat att endast 4 500 kr vitsordas varav 2 500 kr avser vedvärdet och 2 000 kr återställande av markskador. Ränta enligt 6 § räntelagen vitsordas från dagen för delgivning av stämningsansökan tills betalning sker.

Parterna har yrkat ersättning för rättegångskostnader.

GRUNDER**Ulf Probeus**

Tommy Rosén har genom att, utan samtycke eller tillstånd, ombesörja och uppdra åt annan att avverka 12 träd på Ulf Probeus fastighet, i vart fall av oaktsamhet gjort sig skyldig till skadegörelse i den mening som avses i 2 kap 1 § skadeståndslagen. På grund härav är Ulf Probeus jämlikt 5 kap 7 § samma lag berättigad till ersättning för den skada han åsamkats, vilken Tommy Rosén har att svara för. Skadorna uppgår till i vart fall det yrkade beloppet.

Tommy Rosén

Tommy Rosén har vitsordat att han låtit avverka tio träd på Ulf Probeus fastighet. Den aktuella avverkningen ägde rum i samförstånd med och på uppdrag av Ulf Probeus varför grund till ersättning för påstådd skada saknas. Ulf Probeus har inte heller lidit någon skada eftersom fastighetens värde inte påverkats negativt genom fällningen av träden. Ulf Probeus tomt blev snarare ljusare och luftigare och sjöutsikten ökade. Den ek och björk som stod vid vägen samägdes av Ulf Probeus och stamfastighetens ägare, Per Arne Klingstedt. Per Arne Klingstedt var närvarande vid fällningen och gav sitt samtycke till att träden togs ner. Någon oaktsamhet beträffande dessa två träd föreligger därför inte. Det kravbrev Tommy Rosén tillställdes var inte tillräckligt preciserat för att ränta ska utgå från datumet för kravbrevet. Först i stämmningsansökningen preciserades det fordrade beloppet.

PARTERNAS UTVECKLING AV TALAN**Ulf Probeus**

Oxebo 2:5 har varit i familjens ägo sedan 1960-talet. Först arrenderade Ulf Probeus far Erik marken under cirka tio år varefter han köpte loss fastigheten 1973. Marken hade tidigare varit åkermark. Under 1960-talet planterade Erik en del lövträd medan andra träd var självsådda. Samtidigt uppförde Erik bostadshuset. Erik och därefter Ulf Probeus vårdade träden för att skapa en liten park ner mot sjön där man såg sjön under trädens grenar och mellan trädstammarna. Avsikten var att träden skulle ge skugga och lä. Någon av ekarna var ca 60 år gammal och inget av träden var yngre än 20 år. Stamdiametern på de avverkade träden var mellan 26 och 61 centimeter. Tio av de nedtagna träden stod mellan strandlinjen och byggnaderna. Tillsammans bildade träden en ”grön oas” som gav skugga varma dagar medan marken var täckt av gräs och vilda blommor. Utöver att träden avverkats uppstod även betydande markskador efter skogsmaskinerna som användes vid avverkning och bortforsling av virke. Ingen direkt

kontakt hade förekommit mellan Ulf Probeus och Tommy Rosén före den här händelsen. De hade endast hälsat på varandra vid ett par tillfällen. Tommy Rosén hyrde först ut sin fastighet till tyskar och vid något tillfälle hade Tommy Rosén frågat om hyresgästerna störde dem. Den 24 september 2011 tog Tommy Rosén kontakt med Ulf Probeus över tomtgränsen och frågade om Ulf Probeus kunde tänka sig att såga ner två tallar på sin fastighet. Ulf Probeus som stod i begrepp att resa hem till Lund samma dag ville fundera på saken. Ulf Probeus hade aldrig ens funderat på att ta ner ytterligare träd. Tommy Rosén åtog sig att kontrollera vad det skulle kosta att ta ned tallarna varefter Tommy Rosén skulle kontakta Ulf Probeus. Tommy Rosén fick en lapp med Ulf Probeus telefonnummer men Tommy Rosén hörde inte av sig till Ulf Probeus innan han lät avverka träden.

När Ulf Probeus och hans hustru kom till sommarstugan den 20 juni 2012 fick de en chock när de såg hur skövlad tomten var. De försökte genast komma i kontakt med Ulf Probeus bror för att fråga om denne visste vem som utfört dådet. Brodern var inte hemma men broderns sambo Inger Munkhammar rådde dem att polisanmäla det inträffade. Utöver trädfällningen förekom även omfattande markskador. I sin villa i Lund har Ulf Probeus två braskaminer. Eventuell ved från sommarstugetomten skulle han ha tagit hand om för egen del. Dagen efter reste de in till Västervik och gjorde en polisanmälan på polisstationen. De avverkade träden var av stort värde för Ulf Probeus och fastigheten, inte minst ur estetisk samt miljöperspektiv. När Tommy Rosén någon dag senare krävde honom på pengar för avverkningsvärdet vägrade han betala det angivna beloppet och klargjorde att han inte gett Tommy Rosén i uppdrag att avverka träden eller att han på annat sätt givit sitt tillstånd eller samtycke till avverkningsvärdet. Samtalet mellan Ulf Probeus och Tommy Rosén spelades in av honom på hans mobiltelefon.

Ulf Probeus har låtit en landskapsingenjör beräkna kostnaden för ersättning av de avverkade träden. Träd av ungefär samma storlek som de avverkade finns att köpa på plantskolor i Tyskland. Kostnaden skulle uppgå till 2 286 660 kr inklusive mervärdesskatt. På svenska plantskolor finns mindre träd av motsvarande slag att köpa med en

höjd av tre–fem meter och med en stamomkrets om 20-25 cm. Med beaktande av rättsutvecklingen menar Ulf Probeus att skälig ersättning för de avverkade träden uppgår till i vart fall 200 000 kr, varav 10 000 kr för envar av tallarna, 15 000 kr per björk, ask och asp samt 20 000 kr för envar av ekarna. Vedvärdet uppskattar han till 20 000 kr och kostnaden för att åtgärda markskadorna till 10 000 kr.

På grund av att Ulf Probeus och hans fru känner sig trakasserade av Tommy Rosén och dennes fru Paula Rosén har de inte besökt fastigheten efter augusti 2016 då de möttes av skrik och okvädningsord. På grund av makarna Roséns beteende har de inte bara förlorat sin vackra park utan även sitt sommarnöje där de efter pensioneringen planerat vistas under sommarhalvåret. Då den nedtagna aspen inte ringbarkades före nedtagningen har det nu skjutit upp en mängd rotskott som idag misspyder fastigheten.

Tommy Rosén

Under 2011 hade Tommy Rosén under en tid oroat sig över en kraftig tall som stod på Ulf Probeus fastighet. Tallen (T45) var placerad på sådant sätt att den vid oväder skulle kunna falla över Tommy Roséns bostadshus och orsaka kraftiga skador på detsamma. Den 24 september 2011 upptäckte Tommy Rosén att Ulf Probeus var på besök i sin stuga och han tog då tillfället i akt att diskutera den aktuella tallen. Parterna började samtala med varandra ståendes på varsin sida av det staket som skiljer fastigheterna åt. Ulf Probeus stod två–tre meter från staketet. Samtidigt höll Tommy Roséns fru Paula Rosén på att arbeta i ett trädgårdsland ca sju meter från honom. Paula Rosén hade inte träffat sina grannar i någon större utsträckning och var nyfiken på samtalet. Paula Rosén lyssnade på samtalet samtidigt som hon fortsatte att arbeta i trädgårdslandet. Det visade sig att Ulf Probeus inte hade något emot att tallen togs ned. Ulf Probeus sa att han samtidigt även önskade få några andra träd nedtagna. Ulf Probeus uppgav att hans fru lite tidigare sett ett meddelande på den lokala anslagstavlan om en person som hjälpte till med att ta ned svårfällda träd. Tommy Rosén uppgav att han kunde ombesörja att träden togs bort varefter Ulf Probeus pekade ut vilka träd som skulle

fällas. Tommy Rosén lade på minnet vilka träd Ulf Probeus ville få fällda utöver den tall som Tommy Rosén hade fört på tal och sa att han skulle kontakta en lämplig entreprenör. Tommy Rosén lovade också att höra av sig till Ulf Probeus om det blev för dyrt. När Tommy Rosén fick en prisuppgift på 3 000 kr ansåg han att detta var rimligt och han kontaktade därför inte Ulf Probeus före trädfällningen.

Tommy Rosén beställde endast fällning av åtta träd som stod på Ulf Probeus fastighet. Två träd måste Marcus Augustini ha tagit ned på eget bevåg. Per Arne Klingstedt var närvarande vid trädfällningen. Före trädfällningen fick han tillstånd av Per Arne Klingstedt, ägare till marken där träden B45 och E58 stod, att ta ner även dessa träd. Han kände inte till att träden stod mitt på gränsen till Ulf Probeus fastighet utan utgick från att träden var Per Arne Klingstedts. I överenskommelsen med Marcus Augustini ingick bortforsling av grenar och fällda träd samt att den som utförde avverkningen fick behålla de fällda träden.

UTREDNINGEN

Som skriftlig bevisning har åberopats protokoll från polisförhör med Marcus Augustini och Per Arne Klingstedt, uppspelning av samtal mellan Tommy Rosén och Ulf Probeus i juni 2012, ekonomisk värdering utförd av docenten Johan Östberg av de nedtagna träden enligt de s.k. Katalog- och Alnarpsmetoderna, Paula Roséns dagboksanteckningar från den 24 september 2011 samt skiss över var träden stått. Dessutom har syn skett av ett antal foton tagna på Ulf Probeus fastighet före och efter trädfällningen. Den muntliga bevisningen har upptagits med ljud och bild men i vissa telefonförhör endast med ljud.

Utöver förhör under sanningsförsäkran med parterna har på begäran av Ulf Probeus förhör hållits med hans hustru Ann-Marie Carlquist, svägerskan Inger Munkhammar, brodern Bo Petersson, docenten Johan Östberg vid Alnarps lantbruksuniversitet och Marcus Augustini.

På begäran av Tommy Rosén har hans hustru Paula Rosén, och fastighetsmäklarna Anette Eliasson och Tobias Ankréus hörts.

DOMSKÄL

Inledningsvis är det, genom Tommy Roséns egna uppgifter, klarlagt att Tommy Rosén har anlitat Marcus Augustini för att ta ner sammanlagt tolv träd på Ulf Probeus fastighet, varav en ek och en björk stod i tomtgränsen och därför var samägda med Per Arne Klingstedt, ägare till stamfastigheten. Ansvarig för fällningen av samtliga träd är således Tommy Rosén.

Har Tommy Rosén haft tillstånd/uppdrag att avverka träden?

Den fråga tingsrätten härefter har att ta ställning till är om Tommy Rosén haft Ulf Probeus tillstånd/uppdrag att avverka träden. Bevisbördan för om sådan överenskommelse ingåtts åvilar enligt allmänna bevisbörderegler Tommy Rosén, som påstått att en överenskommelse förelagat om att denne skulle anlita någon till att avverka träd på Ulf Probeus fastighet. Tommy Rosén och Ulf Probeus har i denna fråga lämnat helt motstridiga uppgifter. Frågan är då om Tommy Rosén genom annan bevisning förmått styrka sitt påstående om en överenskommelse. Utöver Tommy Rosén och Ulf Probeus var endast deras respektive fruar i närheten av dem vid samtalet den 24 september 2011 då den påstådda överenskommelsen skulle ha ingåtts. Paula Rosén påtade enligt egen uppgift i ett trädgårdsland omkring sju meter bort medan Ann-Marie Carlquist stod vid ett öppet fönster i riktning mot Tommy Rosén och Ulf Probeus cirka tio meter från dem. Såsom närstående till parterna har vittnesmålen inte något högre bevisvärde. Det saknas anledning att sätta större tilltro till Paula Roséns uppgifter än till Ann-Marie Carlquists. Utsagorna ger därför inte stöd för någondera partens påstående.

Vittnet Marcus Augustini har både i polisförhör och vid förhandlingen uppgett att Tommy Rosén till honom uppgett att fastigheten Oxebo 2:5 ägdes av en ”gammal dam” som ville ha hjälp att fälla träd på sin fastighet. Av polisförhör med Per Arne Klingstedt framgår att denne fått samma uppgifter av Tommy Rosén. Tommy Rosén har å sin sida förnekat att han påstått detta. Någon anledning för Marcus Augustini och Per Arne Klingstedt att lämna oriktiga uppgifter om vad Tommy Rosén uppgett till dem föreligger inte. Enligt Marcus Augustini har Tommy Rosén, vid tre olika tillfällen på fråga om Tommy Roséns rätt fälla träd på grannfastigheten, påstått att fastigheten ägdes av en äldre dam och att han överenskommit med den gamla damen att avverka träden. Den närmast till hands liggande förklaringen till de oriktiga uppgifterna är att Tommy Rosén inte ville att Marcus Augustini skulle kontakta Ulf Probeus. Trots att Tommy Rosén fått Ulf Probeus telefonnummer för att kunna kontakta honom har Tommy Rosén inte försökt ta kontakt med Ulf Probeus.

Om en överenskommelse träffats i september 2011 är det vidare märkligt att Ulf Probeus direkt efter upptäckten om vad som skett försökt kontakta sin bror och av sin svägerska Inger Munkhammar fått rådet att polisanmäla det inträffade vilket också skedde dagen därpå. Annat är enligt tingsrätten inte visat än att Tommy Rosén tagit kontakt med Ulf Probeus och självmant åtagit sig att efterhöra vad det skulle kosta att ta ned två tallar på Ulf Probeus fastighet. Om Tommy Roséns uppgifter är riktiga borde dessutom något ha nämnts om vad som skulle ske med de nedtagna trädstammarna och hur betalning för arbetet skulle ske. Sammantaget har Tommy Rosén inte visat att det förelåg en överenskommelse om avverkning av träden mellan honom och Ulf Probeus. Tvärtom tyder omständigheterna närmast på att någon sådan överenskommelse inte förelegat. Tommy Rosén har således olovligen låtit fälla ett antal träd på Ulf Probeus fastighet.

Har Tommy Rosén varit oaktsam?

Nästa fråga tingsrätten ska ta ställning till är om Tommy Rosén varit oaktsam då han lät ta ned träd på sin grannes fastighet. Enligt tingsrätten är det uppenbart att Tommy Rosén varit åtminstone oaktsam vad gäller avverkningen av tio träd på Ulf Probeus fastighet. Vad gäller de två träd som samägdes av Ulf Probeus och Per Arne Klingstedt och som stod mitt i tomtgränsen har Tommy Rosén påstått att han inte kände till annat än att Per Arne Klingstedt varit ägare till dessa och att Per Arne Klingstedt var närvarande och gav honom tillstånd att fälla träden. Genom Marcus Augustinis berättelse har framgått att Per Arne Klingstedt var på platsen vid trädfällningen vilket ger stöd åt Tommy Roséns uppgift. Mot den bakgrunden kan Tommy Rosén inte anses ha varit oaktsam när det gäller fällningen av de samägda träden och som både Per Arne Klingstedt och Tommy Rosén utgått från stod på Per Arne Klingstedts mark.

Hur ska skadeståndet beräknas?

Ulf Probeus har, i och med att tio av hans träd olovligen avverkats, lidit sakskada. Tingsrätten har härvid att bedöma hur skadeståndet till Ulf Probeus ska beräknas.

Skadestånd i anledning av sakskada omfattar ersättning för bl.a. sakens värde eller reparationskostnader och värdeminskning (se 5 kap. 7 § skadeståndslagen). Den som lider sakskada ska ha *full ersättning* för skadan. Ersättningen ska återställa det som blivit förstört, försämrat eller minskat till dess tidigare värde (Bengtsson & Strömbäck, *Skadeståndslagen*, version 6, Zeteo, kommentaren till 5 kap. 7 §). Enligt motiven till skadeståndslagen ska värdet bestämmas enligt allmänt tillämpliga principer och exempelvis kan försäljnings- eller återanskaffningsvärdet läggas till grund för beräkningen (se prop. 1972:5 s. 580). Huvudregeln är att sakens värde ska svara mot återanskaffningskostnaden. En beräkning på grundval av försäljningsvärdet kan komma i fråga om den i ett särskilt fall leder till en högre ersättning än ett skadestånd

beräknat på kostnaden för återanskaffning. Försäljningsvärdet har använts också när en totalskadad egendom är unik och inte möjlig att återanskaffa.

I rättsfallet NJA 2015 s. 199 har Högsta domstolen (HD) behandlat frågan om hur skadestånd vid olovlig avverkning av träd ska beräknas. Målet rörde åtal för skadegörelse och skadestånd då en person olovligen avverkat fyra uppvuxna tallar på en annan persons villafastighet. Utgångspunkten när träd avverkas olovligen på annans mark är enligt avgörandet, liksom vid totalskada på annans egendom, att skadeståndet ska bestämmas med ledning av återanskaffningskostnaden. Enligt avgörandet förutsätter dock tillämpningen av återanskaffningsmetoden att det är möjligt anskaffa ”likvärdiga träd”.

Det blir, enligt HD, aktuellt att tala om ersättningsträd främst när de skadade träden är planterade och det rör sig om skada på relativt unga träd. Självsådda träd som utvecklats naturligt under lång tid ter sig enligt HD svårare att ersätta. Om träden inte kan ersättas med likvärdig egendom får ersättningen beräknas utifrån ett minskat försäljningsvärde. I normalfallet blir det fråga om fastighetens, inte trädens, minskade värde.

I 2015-års fall ansåg majoriteten av HD:s ledamöter att tallarna inte kunde ersättas med likvärdiga träd. Skadeståndet bestämdes därmed med utgångspunkt i en uppskattning av fastighetens minskade försäljningsvärde. En sådan bedömning ska enligt HD föras på objektiva grunder och med utgångspunkt i vad som allmänt sett kan antas påverka fastighetsvärdet i ett särskilt fall. Subjektiva inslag i bedömningen av skönhetsvärden i naturen ska enligt HD undvikas. Utifrån detta resonemang tillerkändes målsäganden 10 000 kr per tall och ersättning för vedvärdet.

De tio träd som det nu är fråga om torde enligt tingsrättens mening falla under den kategori av träd som HD menar inte kan ersättas med ”likvärdiga träd”. Detta då det

rör sig om träd som utvecklats naturligt under lång tid. Utifrån det resonemanget ska alltså skadeståndet beräknas utifrån minskningen av värdet på fastigheten.

Tingsrätten konstaterar emellertid att det nu aktuella fallet skiljer sig från 2015-års fall på en väsentlig punkt. I målet har två fastighetsmäklare, Anette Eliasson och Tobias Ankréus, vittnat om att värdet på fastigheten har *ökat* i och med avverkningen. Detta eftersom avverkningen lett till att fastigheten fått mer sjöutsikt. Även om det inte finns någon säker uppgift om hur mycket värdet på fastigheten har ökat konstaterar tingsrätten ändå att det är visat att avverkningen i vart fall inte lett till någon minskning av fastighetsvärdet. En beräkning utifrån försäljningsvärdet skulle därmed i detta fall leda till att Ulf Probeus inte skulle få någon ersättning för den sakskada han lidit. Detta trots att fastigheten har ändrats på ett sätt som han varken uppskattar eller önskat. En sådan slutsats skulle leda till att det i princip är fritt fram att gå in på annans mark och avverka äldre träd utan att detta leder till några ekonomiska konsekvenser för skadegöraren. Detta skulle dessutom innebära att man helt bortser från vad den skadelidande önskar med sin fastighet eller vad han eller hon uppskattar. Andra personer skulle således kunna bestämma hur en annan fastighetsägares fastighet ska se ut.

Tingsrätten konstaterar vidare att Ulf Probeus i målet åberopat utredning som enligt tingsrättens mening talar för att även äldre, självsådda, träd kan ersättas med likvärdig egendom. Av Johan Östbergs utredningar enligt Alnarps- respektive Katalogmetoden framgår att i stort sett likvärdiga träd som de avverkade, med ett stamomfång av 70-120 cm, går att anskaffa från Tyskland. Ett stamomfång på 120 cm motsvarar ett träd med en diameter av ca 38 cm. Resonemanget i HD:s avgörande om när träd kan ersättas med ”likvärdiga träd” kan därmed ifrågasättas. Det förhållandet att kostnaden för inköp och etablering av nya träd från Tyskland blir orimligt hög är en annan helt annan fråga.

I den skiljaktiga meningen till 2015-års fall argumenterar justitierådet Marianne Lundius för att begreppet *likvärdig egendom* inte ska tolkas så snävt som majoriteten gjort gällande. Hon menar att även träd av samma slag men av lägre ålder och höjd skulle kunna anses som likvärdiga i den bemärkelsen att de i återställande syfte kan utgöra ett surrogat för de olovligt avverkade träden. Marianne Lundius menar att den skada som uppkommit vid olovlig avverkning av träd ska värderas med utgångspunkt i en återanskaffningsmetod med beaktande av faktiska eller uppskattade kostnader för att anskaffa likvärdig egendom i ett återställande syfte. Begränsningar i rätten till ersättning får bestämmas efter vad som är rimligt med hänsyn till vilken typ av träd som avverkats samt efter en avstämning av återanskaffningsvärdet mot förändringen av fastighetsvärdet.

Tingsrätten finner, mot bakgrund av vad som anförts ovan, att en beräkning av skadeståndet utifrån avverkningens inverkan på fastighetsvärdet i det här fallet leder till ett orimligt utfall. Därutöver har Ulf Probeus visat att de avverkade träden rent praktiskt kan ersättas med träd av samma sort och storlek. Då detta skulle medföra orimligt höga kostnader har det i målet begärda skadeståndet baserats på kostnaden för att plantera mindre träd av samma slag som de avverkade. Då utgångspunkten är att den skadelidande har rätt till full ersättning för skadan finner tingsrätten att skadeståndet i det här fallet – i enlighet med vad Marianne Lundius har anført i sin skiljaktiga mening – ska beräknas med utgångspunkt i återanskaffningskostnaden för mindre träd av samma sort.

Av förhöret med Johan Östberg framgår att träd med ett stamomfång om 20-26 cm och fyra-fem meter höga kostar mellan 10 000 och 20 000 kr. I 2015-års fall har HD:s majoritet beräknat tallarnas värde till ”strax över 30 000 kr” och justitierådet Marianne Lundius har uppskattat skälig ersättning till 60 000 kr. Med utgångspunkt från nämnda beräkningar uppskattar tingsrätten värdet av de nedtagna tallarna till 10 000 kr styck, och då lövträd torde vara dyrare, ekträden till 20 000 kr per träd och övriga lövträd till 15 000 kr styck. Skadan Ulf Probeus lidit uppgår således till 170 000 kr, varav 120 000

kr för sex ekar, 20 000 kr för två tallar och 30 000 kr för de båda övriga lövträden. Vidare ska Tommy Rosén ersätta Ulf Probeus för trädens vedvärde, vilket tingsrätten i brist på närmare utredning, uppskattar till 5 000 kr motsvarande omkring tre–fyra kubikmeter ved. Slutligen ska Tommy Rosén ersätta Ulf Probeus för markens återställande. Kostnaderna för jord, gräsfrön och etablering av en gräsmatta beräknar tingsrätten likaledes till 5 000 kr. Tommy Rosén ska således förpliktas ersätta Ulf Probeus med sammanlagt 180 000 kr jämte ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen.

Ränta

Av specialmotiveringen till 4 § räntelagen framgår att om fordringen avser skadestånd eller annan liknande ersättning som inte kan fastställas utan särskild utredning, ska ränta betalas på förfallet belopp från den dag som infaller trettio dagar efter det att borgenären har framställt krav på ersättning och lagt fram utredning som med hänsyn till omständigheterna skäligen kan begäras av honom. Galdenären är dock inte skyldig att betala ränta för tiden innan kravet och utredningen har kommit honom till handa.

Krav på skadestånd har avsänts till Tommy Rosén den 9 januari 2013. Något krav att yrkandet ska vara preciserat till något exakt belopp har inte uppställts i lagen. Ränta skall därför utgå från en månad efter det att kravet avsänts till Ulf Probeus dvs. från den 9 februari 2013.

Rättegångskostnader

Tommy Rosén är till huvudsaklig del tappande part. Han ska därför förpliktas ersätta Ulf Probeus för dennes rättegångskostnader. Eftersom Ulf Probeus till omkring 80 procent vunnit bifall till sin talan bör någon fördelning av rättegångskostnaderna inte ske. Tommy Rosén ska således förpliktas ersätta Ulf Probeus för rättegångskostnader med 242 325 kr jämte ränta enligt 6 § räntelagen från denna dag tills betalning sker.

Tommy Rosén ska själv stå sina egna kostnader.

ANVISNINGAR FÖR ÖVERKLAGANDE, se domsbilaga 1 (TR-02)

Överklagande ställs till Göta hovrätt och ska ha kommit in till tingsrätten senast den 28 november 2018. *Prövningstillstånd krävs.*

På tingsrättens vägnar

Laila Kirppu

Bo Lundgren

Karin Fogelström

Hur man överklagar

Dom i tvistemål, tingsrätt

TR-02

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga inom 3 veckor

Överklaga skriftligt inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Överklaga efter att motparten överklagat

Om ena parten har överklagat i rätt tid, har den andra parten också rätt att överklaga även om tiden har gått ut. Det kallas att anslutningsöverklaga.

En part kan anslutningsöverklaga inom en extra vecka från det att överklagandetiden har gått ut. Ett anslutningsöverklagande måste alltså komma in inom 4 veckor från domens datum.

Ett anslutningsöverklagande upphör att gälla om det första överklagandet dras tillbaka eller av något annat skäl inte går vidare.

Så här gör du

1. Skriv tingsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att hovrätten ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.

Det är inte säkert att du kan lägga fram nya bevis. Vill du göra det ska du förklara varför du inte lagt fram bevisen tidigare.

Vill du ha nya förhör med någon som redan förhörts eller en ny syn (till exempel besök på en plats), ska du berätta det och förklara varför.

Tala också om ifall du vill att motparten ska komma personligen vid en huvudförhandling.

4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.
Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.
Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till tingsrätten. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Tingsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar tingsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till hovrätten.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även hovrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i hovrätten

När överklagandet kommer in till hovrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Hovrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att tingsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om tingsrätten har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med tingsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.

Hur man överklagar hovrättens avgörande

Den som vill överklaga hovrättens avgörande ska göra det genom att skriva till Högsta domstolen. Överklagandet ska dock skickas eller lämnas till hovrätten.

Senaste tid för att överklaga

Överklagandet ska ha kommit in till hovrätten senast den dag som anges i slutet av hovrättens avgörande.

Beslut om häktning, restriktioner enligt 24 kap. 5 a § rättegångsbalken eller reseförbud får överklagas utan tidsbegränsning.

Om överklagandet har kommit in i rätt tid, skickar hovrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Högsta domstolen.

Prövningstillstånd i Högsta domstolen

Det krävs prövningstillstånd för att Högsta domstolen ska pröva ett överklagande. Högsta domstolen får meddela prövningstillstånd endast om

1. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av Högsta domstolen eller om
2. det finns synnerliga skäl till sådan prövning, så som att det finns grund för resning, att domvilla förekommit eller att målets utgång i hovrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Överklagandets innehåll

Överklagandet ska innehålla uppgifter om

1. klagandens namn, adress och telefonnummer,
2. det avgörande som överklagas (hovrättens namn och avdelning samt dag för avgörandet och målnummer),
3. den ändring i avgörandet som klaganden begär,
4. de skäl som klaganden vill ange för att avgörandet ska ändras,
5. de skäl som klaganden vill ange för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
6. de bevis som klaganden åberopar och vad som ska bevisas med varje bevis.

Förenklad delgivning

Om målet överklagas kan Högsta domstolen använda förenklad delgivning vid utskick av handlingar i målet, under förutsättning att mottagaren där eller i någon tidigare instans har fått information om sådan delgivning.

Mer information

För information om rättegången i Högsta domstolen, se www.hogstodomstolen.se